ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-11

УДК 616-079.3:617.753.2

СИМУЛЯЦИЯ МАРКАЗЛАРИ ОФТАЛМОЛОГИЯ ФАНИ ТИНГЛОВЧИЛАРИНИНГ ЗАМОНАВИЙ АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАРИНИНГ АСОСИ СИФАТИДА

Андижон Давлат Тиббиёт институти
Усманова Тўлганой Жалолиддиновна

Долзарблиги. Замонавий олимларнинг фикрига кўра, XX аср бошларида инсоният билимлари тахминан ҳар 100 йилда икки баравар кўпайган. XX асрнинг 50-йилларига келиб, ҳар 25 йилда икки баравар кўпайди. 2022-2024 йилларда бу муддат 3 йилни ташкил этди ва ҳозирги кунга келиб 38 ой 18 ойга баҳоланмоқда. Бу шуни англатадики, 24 ёшида иш бошлаган офтальмолог 63 ёшида нафақага чиққач, 26 марта клиник билимларни икки баравар ошириш босқичларидан ўтади. Бошқа томондан, катарактани интракапсульяр экстракцияси биринчи марта 1805 йилда Корнелья Целса томонидан амалга оширилган ва унинг техникаси аср давомида унчалик ўзгармаган. 1985 йилда катарактани экстракапсуляр экстракцияси Андижон давлат тиббиёт институти клиникаси кўз касалликлари бўлимида т.ф.н. Хабибулло Абдухоликов биринчи марта амалга оширилди ва сунъий гавхар қўйилди.Мавжуд билимларнинг тез ўсиши, янги жарроҳлик техникасининг пайдо бўлиши нафақат бўйсунувчи микрожарроҳлар учун, балки амалиётчи шифокор лар учун ҳам симуляция машғулотлари орқали амалга ошириладиган чекланган вақт ичида доимий машғулотларга эҳтиёж туғдиради.

Микрожарроҳлар томонидан тўғри ўтказилган ўқув жараёни амалда замонавий операциялар сонини яхшилайди ва асоратларни фоизини камайтиради. Операциядан кейинги асоратларнинг ривожланиши билан боғлиқ бўлмаган тингловчиларни ўқитишнинг енг яхши усули бу симуляция ускуналаридан фойдаланишдир.

Мақсад. Мавжуд адабий манбаларда келтирилган замонавий халқаро ишланмаларни таҳлил қилиш орқали симуляция марказида микрожарроҳ шифокорларини тайёрлаш тизимини оптималлаштириш.

Материаллар ва усуллар. Тадқиқот давомида биз тақдим этилган маълумот-ларни таҳлил қилиш ва Андижон вилоятининг реал шароитида амалга ошириш учун мавжуд бўлган 12 та аниқ тавсияларни ишлаб чиқиш билан келажакдаги микрожарроҳларни симуляция қилиш бўйича сўнгги йиллардаги мавжуд халқаро нашрларни кўриб чиқдик. **Натижалар ва муҳокама**. Адабиётлар маълумотлари таҳлили тиббиёт олий ўқув юртларининг бўлажак микрожарроҳларини симуляцион ўқитиш замонавий тайёргарликнинг истиқболли йўналиши эканлигини кўрсатди. Барча муаллиф лар ушбу йўналишни ривожлантиришга эътибор беришади. Чекланган вақтнинг замонавий даврида кўплаб кўникмаларни ўзлаштириш зарурати, савол туғилади: келажакдаги микрожарроҳлар беморга зарар етказмасдан ҳар томонлама амалий машғулотларни қаердан олишлари мумкин? Бунинг замирида симуляция ўқув дастурларини кенг жорий этиш ётади. Бошқа томондан, ҳозирги кунда дунёнинг кўплаб мамлакатларида, шу жумладан Андижон Давлат тиббиёт институтида хам амалга оширилган. В. Ҳалстед усули қонуний равишда чекланган бўлиб, унга кўра тажрибали бемор назорати остида янги бошлаган микрожарроҳнинг ишлаши учун амалий машғулотлар ўтказилди. Микрожарроҳлик амалиётини тугатганлиги тўғрисида гувоҳномага эга бўлган шифокор офтальмолог энг кенг тарқалган микрожарроҳлик операцияларининг

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-11

аксариятида аллақачон малакали бўлиши керак. Бу сизга микрожаррохлик операцияларини тўлиқ ўзлаштиришга ёрдам берадиган симуляция машғулотлари. Симуляция машғулотларининг афзалликлари, юқорида айтиб ўтилганлардан ташқари, тингловчилар учун паст стрессни ва агар керак бўлса, уларнинг машғулот жадвалини тузиш ва ўзгартириш қобилиятини ўз ичига олади. Бир қатор муаллифлар симуляция машғулотларининг яна бир фойдали сифатини – назарий ўрганишни рағбатлантиришни таъкидлайдилар. Бу тренажёр устида ишлагандан сўнг, тингловчилар ўзларини яхшилашга мажбур қиладиган ҳиссий реакцияни олишлари билан изоҳланади. Микрожарроҳлик симуляцияси машғулотлари усуллари орасида 2 асосий гуруҳ мавжуд: жонли ва жонсиз. Биринчи гуруҳнинг афзалликлари деярли тўлиқ реализмни ўз ичига олади, бу 100% ҳолларда сўровда кўникмаларни яхшилайди. Шу билан бирга, иккинчи гуруҳ усуллари ўқитишнинг арзонлиги, маълум ахлоқий муаммоларнинг йўқлиги ва машғулотларга сарфланадиган вақтнинг пасайиши билан тавсифланади. Симуляция машғулотларининг натижалари ҳозирда ўқитувчи (синалувчи) томонидан ёки манипуляция қилиш учун маълум балл тўплаш орқали баҳоланади. Шу билан бирга, энг яхши натижага эришиш учун аввал тингловчиларнинг мавжуд кўникмалари даражасини баҳолаш, уларни тахминан тенг даражадаги гуруҳларга ажратиш ва ушбу гуруҳ учун ишлаб чиқилган дастурга мувофиқ машғулотлар ўтказиш тавсия этилади. Кўникма ларни мустаҳкамлашнинг муҳим жиҳати бу манипуляциялар орасидаги дам олиш вақти. Асосий қоида шундаки, оддий манипуляциялардан сўнг вақт оралиғи қисқа бўлиши керак. Симуляторда ишлаш стандарт ҳаракатларни автоматлаштиришга имкон беради, натижада операцияда иштирок этиш пайтида ушбу кўникмаларга эга бўлган жарроҳ янада мураккаб ҳаракатларни яхшилайди. Шунга қарамай, тренажёрда ҳам машғулотлар тажрибали ўқитувчи раҳбар лигида олиб борилиши керак, у нафақат амалиётчи шифокор бўлиши, балки малакали дарс бера олиши керак. Шу билан бирга, ўқитувчи манипуляция пайтида изоҳ беради ва тузатади ёки тугатгандан сўнг хатоларни таҳлил қилади. Албатта, барча тадқиқотчилар симуляция машғулотлари келажакдаги микрожар роҳларни тайёрлашда истиқболли йўналиш ҳисобланади ва уни ишлаб чиқиш керак деган фикрда, аммо симуляция машғулотлари клиника ўрнини босмаслиги, балки иккинчисини тўлдириши кераклигини аниқ тушуниш керак. Фақат бу ҳолатда энг яхши натижаларга эришиш мумкин.

Хулосалар:

1. Симуляция машғулотлари келажакдаги микрожарроҳларни тайёрлашда замонавий ва истиқболли йўналишдир.

2. Андижон давлат тиббиёт институти офтальмология йўналиши тингловчилари учун симуляция ўқув марказларини кенг жорий этиш ва ривожлантириш билан мавжуд халқаро тажрибадан фаол фойдаланиши керак.

3. Симуляция машғулотларини кенг жорий этиш бўйича мавжуд тавсиялар якуний эмас ва яхшиланади, чунки бу соҳа янада ривожланади

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-11

Адабиётлар

1. Dunkin, B. J. Surgical simulation centers as educational homes for practicing surgeons / B. J. Dunkin // Surgical clinics of North America. – 2015. − Vol. 95, № 4. − P. 801−812.

2. Reynolds, W. Jr. The first laparoscopic cholecystectomy / W. Jr. Reynolds // Journal of the society of oftalmoscopic – 2001. − Vol. 5, № 1. − P. 89−94. 3. Surgical skill and complication rates after bariatric surgery / J. D. Birkmeyer [et al.] // The New England journal of medicine. – 2013. − Vol. 369. − P. 1434−1442. 4. Simulation as a surgical teaching model / J. L. Ruiz-Gomez [et al.] // Cirugia Espanola. – 2018. – Vol. 96, № 1. – P. 12–17. 5. Simulation-based learning strategies to teach undergraduate students basic surgical skills: a systematic review / I. Theodoulou [et al.] // Journal of surgical education. – 2018. − Vol. 75, № 5. − P. 1374−1388.